

Начало>Парични искове>Налагане на мерки по обезпечение на искове в държавите от ЕС

Налагане на мерки по обезпечение на искове в държавите от ЕС

Словения

1 Какви са различните видове мерки?

В Закона за принудителното изпълнение и обезпечаването на вземанията — ЗПИОВ (*Zakon o izvršbi in zavarovanju*), са предвидени два вида временни и обезпечителни мерки: предварителни и временни разпореждания.

ЗПИОВ допуска и по-дългосрочни обезпечителни мерки, налагани с цел принудително обезпечаване на искове: обезпечаване чрез налагане на възбрана върху недвижим имот, на запор върху движими вещи и на запор върху дялови участия. Кредиторите могат да искат налагане на мерки за принудително обезпечаване на искове на основанието, на което могат да искат и мерки за принудително изпълнение, т.е. наличието на изпълнителен лист, за разлика от предварителните и временните разпореждания, които са мерки с временен характер и налагането им може да се иска при посочените по-долу условия.

2 При какви условия могат да бъдат постановени такива мерки?

Предварително разпореждане: Съдът издава предварително разпореждане въз основа на решение на национален съд или друг орган във връзка с паричен иск, който все още не подлежи на принудително изпълнение, когато кредиторът докаже, че без налагането на мярката вероятно принудителното изпълнение на иска ще бъде невъзможно или значително затруднено.

Временните разпореждания са ограничени във времето мерки за обезпечаване на искове, чиято цел е да се запази съществуващото положение или да се установи ново временно положение, с цел да се осигури ефективното принудително изпълнение на исковите на кредитора на бъдеща дата (разпореждания с охранителен характер) или да се предотвратят сериозни вредни последици, както и заплахата от насилие (разпореждания с регулаторен характер).

Съгласно ЗПИОВ **временните разпореждания** се делят на **разпореждания за обезпечаване на парични искове** и **разпореждания за обезпечаване на непарични искове**.

Съдът издава **временно разпореждане за обезпечаване на паричен иск**, когато кредиторът може да докаже вероятната основателност на съществуващ или бъдещ иск срещу длъжника, като кредиторът трябва да докаже, че съществува риск принудителното изпълнение на иска да бъде възпрепятствано или значително затруднено в резултат на действия на длъжника на разпореждане, скриване или използване по друг начин на вещта.

Кредиторът не е длъжен да докаже, че съществува риск, ако може да покаже, че вероятно длъжникът ще претърпи само незначителни вреди в резултат от налагането на поисканото временно разпореждане. Приема се, че рискът е доказан, когато искът подлежи на принудително изпълнение в чужбина, освен в случаите, когато той подлежи на изпълнение в държава — членка на Европейския съюз.

Съдът издава **временно разпореждане за обезпечаване на непаричен иск**, ако кредиторът може да докаже, че вземането срещу длъжника вероятно съществува или че ще възникне.

Наред с горното кредиторът трябва да докаже наличието на една от следните предпоставки:

риск принудителното изпълнение на иска да бъде възпрепятствано или значително затруднено;

че временното разпореждане е необходимо, за да се предотврати използването на сила или нанасянето на непоправими вреди;

че ако в производството се докаже, че наложеното временно разпореждане е неоснователно, длъжникът няма да претърпи по-тежки вредни последици от тези, които биха били причинени на кредитора в отсъствието на издадено временно разпореждане.

2.1 Производство

Предварително разпореждане: С териториална компетентност да се произнесе по молба за обезпечаване на изпълнението на иск посредством предварително разпореждане, както и да разпорежи обезпечаване на предмета на иска, разполага съдът, който е компетентен да разпорежи принудителното изпълнение върху вещта, по отношение на която се иска налагане на обезпечителната мярка.

След подаването на молба за издаване на предварително разпореждане и след като провери предпоставките за издаване на такова разпореждане, съдът се произнася с решение, в което посочва, наред с другото, стойността на обезпечения иск, заедно с лихвите и разноските, наложената обезпечителна мярка и определения срок на валидност на мярката. Предварителното разпореждане не може да остане в сила повече от 15 дни от възникването на предпоставките за принудително изпълнение.

Ако определеният от съда срок на действие на допуснатото предварително разпореждане изтече преди влизането в сила на решението, въз основа на което е издадено разпореждането, по молба на кредитора съдът удължава действието на разпореждането, ако обстоятелствата, въз основа на които е наложено то, не са се променили.

Временно разпореждане: Ако са предприети действия за образуване на гражданско или друго съдебно производство, решението за издаване на разпореждането се взема от съда, който е компетентен да води това производство. По искане за обезпечаване на вземане чрез временно разпореждане, подадено преди започване на съдебното производство, в което съдът ще се произнесе по реда на специални процесуални правила по брачни дела и по спорове, произтичащи от отношения между родители и деца, и за обезпечаване на самото вземане, е компетентен районният съд, който би бил компетентен по главното производство. По искане за обезпечаване на вземане чрез временно разпореждане, подадено преди започване на съдебното производство, съгласно закона за уреждане на превенцията на домашното насилие, и за обезпечаване на самото вземане, е компетентен районният съд, който би бил компетентен по главното производство. Ако не са предприети действия за образуване на гражданско или друго съдебно производство, компетентен да разгледа молбата за издаване на разпореждане за обезпечаване на иска чрез временно разпореждане и да обезпечи предмета на иска е териториално компетентният съд, който би бил компетентен да се произнесе по молбата за принудително изпълнение.

Следователно териториалната компетентност на съдилищата да издават временни разпореждания в тези случаи се определя в съответствие с предмета на иска, за който е поискано обезпечение. Ако това е движима вещ, териториално компетентен е съдът, разполагащ с изпълнителни правомощия в района, където се намира вещта или района, където е постоянното или временното местопребиваване на ответника. Ако предметът на обезпечението е парично вземане, безналични ценни книжа или друго имуществено право на длъжника, териториално компетентен обикновено е съдът по постоянното местопребиваване или седалището на длъжника. Ако предмет на обезпечението са дружествени дялове, териториално

компетентен е съдът по седалището на длъжника. Ако предмет на обезпечението е недвижим имот, териториално компетентен е съдът, в чийто район се намира недвижимият имот.

2.2 Основни условия

Съдът издава **предварително разпореждане** въз основа на решение на национален съд или друг орган във връзка с паричен иск, който все още не подлежи на принудително изпълнение, когато кредиторът докаже, че без налагането на мярката вероятно принудителното изпълнение на иска ще бъде невъзможно или значително затруднено. Приема се, че наличието на този вид риск е доказано, ако молбата за обезпечаване на риска чрез предварително разпореждане се опира на следните основания:

присъда, постановена по наказателно производство, с която се признава имущественият иск на увредената страна, и подадена в срок молба за възобновяване на наказателното производство;

съдебно решение, подлежащо на принудително изпълнение в чужбина, освен в случаите когато принудителното изпълнение следва се осъществи в държава — членка на Европейския съюз;

решение за признаване, срещу което е подадена въззивна жалба (в този случай по искане на длъжника съдът може да постави обезпечаването на иска с предварително разпореждане под условието кредиторът да внесе обезпечение за обезщетяване на вредите, които длъжникът може да понесе в резултат на предварителното разпореждане);

спогодба, сключена пред съд или административен орган, която се оспорва по законовия ред (в този случай по искане на длъжника съдът може да постави обезпечаването на иска с предварително разпореждане под условието кредиторът да внесе обезпечение за обезщетяване на вредите, които длъжникът може да понесе в резултат на предварителното разпореждане);

нотариален запис, който представлява изпълнителен титул на парично вземане, което все още не е изискуемо.

Съдът допуска обезпечение чрез предварително разпореждане на неизискуеми вземания за определена по закон издръжка, обезщетение за изгубена издръжка в резултат на смъртта на задълженото лице и обезщетение за вреди, причинени от частична или пълна загуба на способност за физическа дейност или на трудоспособност, само за вземанията, които ще станат изискуеми в срок от една година.

В тези случаи се приема, че наличието на риск е доказано, когато по отношение на длъжника вече е поискано принудително изпълнение върху изискуемо парично вземане или ако такова принудително изпълнение е предложено.

Съдът издава **временно разпореждане за обезпечаване на паричен иск**, когато кредиторът може да докаже вероятната основателност на съществуващ или бъдещ иск срещу длъжника, както и ако кредиторът докаже, че съществува риск в резултат на действия на длъжника за разпореждане с вещта, нейното прикриване или използване по друг начин принудителното изпълнение на иска да бъде възпрепятствано или значително затруднено (субективен риск).

Съдът издава **временно разпореждане за обезпечаване на непаричен иск**, когато кредиторът може да докаже вероятната основателност на съществуващ или бъдещ иск срещу длъжника, както и ако кредиторът докаже вероятност от реализиране на една от следните предпоставки: наличие на риск принудителното изпълнение на иска да бъде възпрепятствано или значително затруднено (обективен риск), издаването на временно разпореждане е необходимо, за бъде предотвратено използването на сила или нанасянето на непоправими вреди и длъжникът няма да претърпи повече вредни последици от кредитора, ако в производството се докаже, че наложеното временно разпореждане е неоснователно. И в двата случая (временни разпореждания за обезпечаване на паричен иск и временни разпореждания за обезпечаване на непаричен иск) кредиторът не е длъжен да докаже, че съществува риск, ако може да докаже, че вероятно длъжникът ще претърпи само незначителни вреди в резултат на налагането на поисканото временно разпореждане. И в двата случая се приема, че съществуването на риск е доказано, когато искът подлежи на принудително изпълнение в чужбина, освен в случаите, когато той подлежи на изпълнение в държава – членка на Европейския съюз.

3 Предмет и естество на тези мерки?

3.1 Какви видове активи могат да бъдат обект на тези мерки?

Предмет на предварително или временно разпореждане може да е всяко имущество на длъжника, като например банкови сметки, движими вещи, регистрирани превозни средства, недвижими имоти и други права на собственост, стига те да не са изключени по закон от възможността за принудителното изпълнение или правото на принудително изпълнение да не е законово ограничено (напр. вещи, които са изключени от гражданския оборот, минерални богатства, вещи, които са необходими на длъжника за предоставянето на обществени услуги и др.).

3.2 Какви са последиците от тези мерки?

Предварителни разпореждания: Съдът може да издаде следните видове предварителни разпореждания: залог върху движими вещи и вписване на залога в регистъра, ако се води такъв регистър; заповест на парични вземания или на вземания за предаване на вещи; заповест на други права на собственост или имуществени права; заповест на парични вземания по сметката на длъжника в платежна институция; вписване в търговския регистър на заповест върху дял на съдружник в търговско дружество или вписване на заповест върху безналични ценни книжа в централния регистър на безналичните ценни книжа; временно налагане на възбрана върху недвижим имот на длъжника или върху регистрирано право върху недвижим имот.

Съдът може да разреши продажбата на заложените движими вещи, ако има опасност те да се похабят или цената им да падне значително, като продажбата на заложените вещи се осъществява съгласно разпоредбите на ЗПИОВ относно принудителното изпълнение върху движими вещи. Когато съдът е заповестил вземане с предварително разпореждане, той може, по искане на кредитора или на длъжника, да разреши заповестеното вземане да бъде прехвърлено на кредитора за събиране, когато съществува риск евентуално забавяне на събирането на вземането да го направи несъбиращо или да погаси правото на регрес спрямо трето лице.

Сумата, получена от продажба на вещи или от събиране на вземане се пази от съда до изтичане на действието на предварителното разпореждане или до поискване на принудително изпълнение от кредитора, но не повече от 30 дни от датата, на която искът е станал годен за принудително изпълнение.

Временно разпореждане: *Временни разпореждания за обезпечаване на парични иски* са всички мерки, които могат да обезпечат вземане и които по отношение на преследваните с тях цели могат да имат само охранителен характер. В закона са примерно изброени следните видове временни разпореждания за обезпечаване на парични вземания: забрана длъжникът да си служи свободно с движимата вещ и разпореждане за опазване на такава вещ; забрана длъжникът да прехвърля или ипотекира свое недвижимо имущество или вещни права върху недвижими имоти, регистрирани на негово име, като тази забрана се вписва в кадастъра и имотния регистър; забрана длъжникът на длъжника да плаща дължими вземания или да предава вещи на длъжника и забрана длъжникът да получава вещи, да събира вземания или да се разпорежда свободно с тях; разпореждане до организация за парични разплащания да отказва извършване на плащания в полза на длъжника или на друго лице по указания на длъжника на паричната сума от сметката на длъжника, която е предмет на временно разпореждане.

Временни разпореждания за обезпечаване на непарични вземания са и всички мерки, които могат да обезпечат вземане и които по отношение на преследваните с тях цели имат охранителен или регулаторен характер. В закона са примерно изброени следните видове временни разпореждания за обезпечаване на непарични вземания: забрана за прехвърляне или даване в залог на движимите вещи, които са предмет на

иска, и разпореждане за опазване на тези вещи; забрана длъжникът да прехвърля или ипотекира недвижимия имот, който е предмет на иска, като забраната се вписва в кадастъра и имотния регистър; забрана длъжникът да извършва всякакви действия, които може да увредят интересите на кредитора, или забрана длъжникът да извършва всякакви промени в имота, предмет на иска, и налагане на глоба в случай на нарушение на забраната; забрана длъжниците на длъжника да предават на последния имуществото, предмет на иска; изплащане на обезщетение за изгубено трудово възнаграждение на служител за времето на разглеждането на спор относно законността на решението за прекратяване на неговото трудово правоотношение, когато такова обезщетение е необходимо за издръжката на служителите и лицата, които той е длъжен по закон да издържа.

Решение за налагане на временно разпореждане, постановено в гражданско или друго производство, поражда последици на изпълнително решение. Такова решение допуска засягане само на интересите на длъжника, но не и тези на трети лица. Следователно временното разпореждане няма за последица налагане на запор върху вещта, която подлежи на обезпечение.

Аналогично, когато с временно разпореждане на длъжник е забранено например да си служи свободно с вещ, подлежаща на обезпечение, разпореждането не е пречка за правната намеса на друго лице по отношение на тази вещ (напр. в рамките на изпълнително производство). Ако длъжникът не изпълни такова временно разпореждане, единствената правна последица е, че кредиторът придобива право да оспори правните действия, които му нанасят вреди, в съответствие с общите правила на облигационното право. Лица, които са придобили вещ, с която длъжникът не е можел да си служи свободно, в такива случаи са защитени, ако са придобили вещта добросъвестно (т.е. те не са знаели и не са могли да знаят, че такова правно действие нанася вреди на кредитора). Ако лицето, което е придобило вещта, не е било добросъвестно, последиците от правното действие се прекратяват само по отношение на кредитора (ищеца) и доколкото е необходимо, за да бъде събрано вземането на кредитора.

Длъжник, който е нарушил временно разпореждане, носи и наказателна отговорност за нарушение на правата на други лица. Съдът, пред който се осъществява изпълнителното производство, може да наложи и глоба на длъжник, който е нарушил временно разпореждане, а длъжникът има право да претендира за обезщетение от кредитора за вреди, които е претърпял в резултат на временно разпореждане, което е неоснователно или което кредиторът не е имал право да иска.

С временно разпореждане може да бъде наложена и забрана за плащания в полза на длъжник на длъжника (напр. банка). В такива случаи забраната влиза в сила от момента на връчването на разпореждането на длъжника на длъжника. След получаването на забраната последният вече не може да изпълнява задълженията си към длъжника, а освен това може да дължи обезщетение на кредитора. В рамките на производства по издаване на временно разпореждане банката може да разкрие информация за наличието и броя на разплащателните сметки на длъжника, както и за други вземания на длъжника към нея само по искане на съда. От друга страна, информацията за номерата на разплащателните сметки на юридическите лица и за това дали тези сметки са запорирани е публично достъпна на уебсайта на Агенцията на Република Словения за публичните регистри и свързаните с тях услуги (*Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve*).

3.3 Каква е валидността на тези мерки?

В постановеното от съда решение за предварително разпореждане се посочва, наред с другото, размерът на обезпеченото вземане, включително лихвите и разходите по него, разпореденото обезпечение и **допуснатият от съда период на валидност на мярката**, като *максималната валидност на предварителното разпореждане е 15 дни от възникването на предпоставките за принудително изпълнение*.

Срокът на валидност на *временното разпореждане* не е предвиден в закона, а се определя от съда с решението за издаване на временното разпореждане. Ако такова разпореждане е наложено преди предявяването на иск или образуването на друго производство или ако е наложено с цел обезпечаване на вземане, което все още не е изискуемо, съдът дава на кредитора срок, в който последният трябва да започне производство или да предяви иск. Ако кредиторът не предяви иск или не започне производство в дадения му срок, съдът прекратява производството.

Временните разпореждания могат да останат в сила след деня, когато е публикувано решението, във връзка с което са издадени.

4 Има ли възможност за обжалване на наложена мярка?

Длъжникът може да внесе възражение срещу решение за налагане на предварително или временно разпореждане в осемдневен срок от датата на връчване на решението. Възражението се подава пред съда, който е постановил решението за предварителното или временното разпореждане. Този съд се произнася по възражението.

Длъжникът или кредиторът може да обжалва съдебно решение по внесено възражение, както и решение, с което е отхвърлено искане за издаване на временно разпореждане, пред съда, който е постановил това решение, в осемдневен срок от датата на връчване на решението. Въззивната жалба се разглежда от второинстанционен съд. По правило подаването на възражения и въззивни жалби не спира производството.

Връзки по темата:

<http://www.pisrs.si/Pis.web/>

<https://www.uradni-list.si/>

<http://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/zakonodaja/preciscenaBesedilaZakonov>

<http://www.sodisce.si/>

<http://www.ajpes.si/>

Последна актуализация: 09/01/2020

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.